

om Uddannelsesviden, Cadresystemet, Befalingsmændenes Tilblivelsesmaade, Garnisonsstyrken eller Noget af Alt dette; men, da jeg dog er bleven nødsaget til at tage Ordet i denne Sag, saa er der eet Punkt, med Hensyn til hvilket jeg maa bryde mit Princip. Der er et enkelt Punkt, jeg ikke kan lade være at bringe paa Bane, og hvor jeg vilde gjøre en for stærk og unaturlig Volds paa min Følelse, hvis jeg, lebet af en vis Tilbøjelighed til at bevare en consequent Stilling, ikke vilde berøre det noget nærmere. Det vil maaskee være enkelte ærede Medlemmer bekendt, at der er et Forhold i Hæren, om hvilket jeg kan tale af personlig Erfaring, nemlig Indretningen af og Virksomheden ved den høiere militære Underviisningsanstalt, den militære Højskole. Det er en Institution, som jeg skylder overmaade Mægt; den har i sin Tid givet mig min Dannelse, jeg har med varm Taknemmelighed anerkendt, hvad jeg skylder den, og jeg har ved enhver Leilighed gjort, hvad jeg har formaaet, for at vise denne min Anerkjendelse i Gjerning. Jeg skal bede at maatte minde om, at den er bygget paa en Righedsgrundvold; det er en ganske simpel, efter vore hjemlige Forhold afpasset Gjentagelse af den franske école polytechnique med Tilføielse af de Applicationskoler, der i Frankrig knytte sig til école polytechnique, men ere spredte paa forskjellige Steder, og som man troede her lettest at kunne samle paa eet Sted; og, at vi dengang, langt tilbage i Tiden, for henved 40 Aar siden, da Grundlaget for denne Skole blev lagt, ikke vare uheldige ved at søge vort Mønster i Frankrig, troer jeg neppe Noget vil benægte. Jeg skal dog bede erindret, at, ligesom Skolen grundlagdes i Frankrig under den vildeste Revolutionens Gjæringer, saaledes opretholdtes, udbredtes og fæstnedes den under alle de skiftende Herredømmer, som, hvor forskjellige de end vare med Hensyn til alt Andet, dog vare enige om, at denne Anstalt fortjente at opretholdes, og dens gavnlige Virksomhed blev villigt anerkendt af alle Partier. Den danske Anstalt kunde ikke paa nogen Maade skaffe sig Kræfter og Hjælpebidler, som kunde maale sig med dem, hvoraf den franske Skole var i Besiddelse. Den har havt uendelig

Meget at kæmpe med, den har mødt megen haade aaben og skjult Modstand, som den ikke altid kunde overvinde, men det tør jeg dog sige, den har ærligt stræbt med de Midler, som man vilde skjænke den, at fyldestgjøre de Fordringer, som man med Billighed kunde stille til den. Nu, mine Herrer, i det Forslag, som her foreligger, er — det siger jeg med fuld Overbeviisning — denne Højskole dødsdømt. Hvad der bliver tilbage af den, anseer jeg for fuldkommen ligegyldigt. Man kan, og jeg for mit Vedkommende har ikke det Mindste derimod, tage det med; det vilde maaskee være det Heldigste. Dette lykfsaliggjøvende Princip, at man skal tage Alle fra de Meniges Klasse, har ingen Anvendelse paa dette Sted. Menneskene ere nu engang skabte saaledes, at deres aandelige Udvikling fordrer en Behandling, som ikke paa denne Maade kan blive tilfredsstillt. Det gaar ikke an at afbryde den unge Mands Liv med en lang Række Aar, hvor han henvises til en ganske anden fjerntliggende Virksomhed, og saa pludselig tage ham op igjen og give ham lidt Underviisning, og saa igjen jage ham ud og paa denne Maade føre ham Dag efter Dag til Videnskaben og fra Videnskaben; det kan slet ikke gaae. I Frankrig troer jeg nok, man har saa godt et Blik for, hvad man forstaaer ved Praxis, som man har i noget Land, og der har man aldrig tænkt paa den Nødvendighed, at den unge Mand, der vil træde ind i école polytechnique, først skal have været Corporal eller Underofficer eller Secondlieutenant, eller hvad nu alle disse Ting hedde; der har man meent, at, naar han med Held havde tilegnet sig den Udvikling, som Landets andre Underviisningsanstalter vare istand til at give ham i en Albet, hvor disse strengt videnskabelige Fordringer kunne gjøres, da burde man gribe ham paa dette Punkt og ikke spille hans Kræfter ved at jage ham ind i en ganske anden Virksomhed. Men dette er i Grunden det Mindste ved Sagen. Hvad der er det Væsentligste og langt mere Afgjørende, er jo dette, at den Fordannelse, paa hvilken Skolens egentlige videnskabelige Afdeling — som jeg antager at kunne gjentjende i den næstældste Klasse i den i Lovforslaget omhandlede Officersskole — skal grundlægges, aldeles ikke